

HET GERECHTSHOF TE LEUWARDEN, TWEEDE KAMER, RECHTDOEN
IN STRAFZAKEN,
in de zaak tussen de Officier van Justitie in het
arrondissement Assen, geappelleerde en appellant van
een vonnis van de Rechtbank te Assen d.d. 17 juni 1977
voor welke geappelleerde en appellant optreedt de
Procureur-Generaal bij dit Gerechtshof,

en

Tjerk Vermaning,
geboren 18 januari 1929 te Staphorst,
zonder beroep,
wonende te Assen, Groenedijk no. 9,
a/b van het woonschip "Gerrit Lucas",
appellant en geappelleerde,

verschijnende in persoon en bijgestaan door zijn raads-
man Mr. Van der Molen, advocaat te Assen;

Gezien de akten van hoger beroep d.d. 17 onderscheiden-
lijk 21 juni 1977;

Gezien het vonnis in eerste aanleg gewezen;

Gelet op het onderzoek ter 's Hof's terechtzitting;

Gehoord de getuigen-deskundigen;

Gehoord de Procureur-Generaal;

Gehoord de verdachte, zo in zijn antwoorden, als in de
middelen van verdediging, door en namens hem aangevoerd
Overwegende, dat bij voormeld vonnis is bewezen verklaard
hetgeen verdachte bij inleidende dagvaarding is telast
gelegd, in voege als in dat vonnis vermeld, het bewezen
strafbaar is verklaard en is gekwalificeerd als:

OPLICHTING MEFRMALEN GEPIEEGD BESCHOUTWD ALS EEN VOORT-
GEZETTE HANDENING,

verdachte deswege is strafbaar verklaard en met toepas-
sing van de artikelen 14a, 14b, 27, 56 en 326 van het
wetboek van Strafrecht is veroordeeld tot gevangenis-
straf voor de tijd van één maand, met bepaling, dat de
tijd door veroordeelde in verzekering doorgebracht, bij
de tenuitvoerlegging van de hem opgelegde gevangenis-
straf in mindering zal worden gebracht, met bevel, dat
deze gevangenisstraf niet zal worden tenuitvoergelegd,
tenzij de rechter later anders mocht gelasten, op de
gronden, nader in het vonnis omschreven,

met vrijspraak van verdachte van hetgeen hem meer of anders is telastegelegd dan als bewezen is aangenomen; met last tot teruggave aan diegene(n) bij wie ze zijn inbeslaggenomen, respectievelijk aan veroordeelde, van de onderscheidene inbeslaggenomen voorwerpen, een en ander als nader in het vonnis omschreven;

Ten aanzien van het hoger beroep:

Overwegende, dat de eerste Rechter - er van uitgaande dat een steen, aangeduid als de Blauwmeerbijl, een steen aangeduid als de Leemdijsbijl, en een steen, aangeduid als de schaaf uit Hijken, als modern vervaardigde artefacten moeten worden beschouwd, en dat de stenen, behorende tot de collecties Hoogersmilde en Hijken, eveneens moderne fabricaten zijn - heeft vastgesteld, dat uit de bewijsmiddelen kan worden afgeleid, dat de bewerking van deze stenen tot op artefacten uit het middenpaaleolithicum gelijkende voorwerpen door een ander of anderen dan verdachte uitgesloten moet worden geacht;

dat de eerste Rechter niet nader heeft aangegeven uit welke bewijsmiddelen bovenstaande vaststelling is afgeleid, en die vaststelling niet wettig en overtuigend door de door de eerste Rechter gebezigde bewijsmiddelen wordt geschraagd;

Overwegende, dat de eerste Rechter, onder meer lettend op bovengenoemde moderne vervaardiging en op de zojuist genoemde vaststelling, heeft geoordeeld, dat het verdachte zelf is geweest, die recentelijk vuurstenen heeft bewerkt tot de werktuigen, die de collecties Hoogersmilde en Hijken vormen en die als Blauwmeerbijl, Leemdijsbijl en de schaaf uit Hijken bekend zijn;

dat het in het licht van dit oordeel niet duidelijk is hoe de eerste Rechter dan het de verdachte made telastgelegde valselijk vervaardigen of vervalsen van een of meer der laatstgenoemde stenen ("hetgeen verdachte meer of anders is telastegelegd") niet bewezen heeft kunnen achten, zijnde de - verdachte door de eerste Rechter geïncrimineerde - "moderne vervaardiging", "moderne fabricage", dan wel "recentelijke bewerking" binnen het kader van de telastelegging niet anders te verstaan dan valselijk vervaardigen of vervalsen;

Overwegende, dat de eerste Rechter door hetgeen hierboven als zijn oordeel is weergegeven is geleid tot de vaststelling, dat de aldus door verdachte vervaardigde steenbewerkingen niet in die vorm als middenpaaleolithische artefacten door hem gevonden kunnen zijn op de dode vindplaats opgegeven locaties en dat de door hem als vindplaats opgegeven locaties en dat de door gedane verklaringen ten aanzien van de omstandigheden waaronder die stenen werden gevonden, niet anders dan strijdig met de waarheid kunnen zijn geweest;

dat deze vaststelling, nu die mede steunt op de drukkelijk niet bewezen verklaarde door verdachte vervaardigde steenbewerkingen, niet naar de eisen van de wet met redenen omkleed;

Overwegende, dat op grond van een en ander, en bovendien op grond dat het Hof na opnieuw gehouden onderzoek kon tot een andere beslissing dan de eerste Rechter, het vonnis waarvan beroep moet worden vernietigd en opnieuw moet worden recht gedaan;

Overwegende, dat bij inleidende dagvaarding aan verdachte is telastegelegd, dat hij in -- of omstreeks eind december 1972 -- begin januari 1973, althans in het tijdvak, gevormd door de jaren 1969 tot en met de eerste helft van het jaar 1973, in het arrondissement Assen, in elk geval in Nederland, telkens met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordelen, te bedienen door middel van een of meer listige kunstgrepen en/of een samenweefsel van verdichtfels, telkens de provincie Drenthe, althans het Bestuur daarvan, heeft bewogen tot de afgifte van enig goed, of tot het aangaan van een schuld, of het tenietdoen van een inschuld, immers heeft hij, verdachte, ten tijde en ter plaats als voormeld, telkens met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordelen, opzettelijk lijk en in strijd met de waarheid, telkens een of meer stenen, te weten:

- een steen, aangeduid als de Plauwmeerbijl,
  - een steen, aangeduid als de Jeemdijsbijl,
  - een steen, aangeduid als de schaaf uit Hijken,
  - een steen, aangeduid als een natuurproduct uit Hijken
  - en een steen, aangeduid als een steenafslag uit Hijken
- geheel of ten dele valselijk vervaardigd of doen vervaardigen, dan wel vervalst of doen vervalsen, en/of ten aanzien van de omstandigheden, waaronder een of meer van genoemde stenen werden gevonden een verklaring gegeven welke geheel danwel gedeeltelijk strijdig was met de waarheid, zulks met de bedoeling van hem, verdachte, genoemde stenen voor echte en onvervalste stenen voorwerpen uit de Prehistorie te doen doorgaan, welke stenen voorwerpen hij, verdachte, ten verkoop heeft aangeboden aan de Provincie Drenthe, althans het Bestuur daarvoor door welk een en ander, in onderling verband en samenhang beschouwd, telkens de Provincie Drenthe, althans het Bestuur daarvan is bewogen tot het sluiten van een overeenkomst van koop en verkoop met betrekking tot -- onder meer -- genoemde stenen, en betaling van de totale koopsom ten bedrage van f 50,000,--, althans enig geldsbedrag aan hem, verdachte;

Overwegende hieromtrent:

dat het Hof-uitgaande van de vooronderstelling, dat één of meer der in de telastelegging genoemde stenen modern vervaardigde artefacten zijn -- niet bewezen aan dat verdachte de betrokken steen of stenen valselijk heeft vervaardigd of doen vervaardigen dan wel heeft

dat het Hof - in dezelfde vooronderstelling - evenmin bewezen acht dat verdachte ten aanzien van de omstandigheden waaronder de betrokken steen of stenen werden gevonden een verklaring heeft opgegeven welke geheel dan wel gedeeltelijk strijdig was met de waarheid;

dat het Hof - wederom in genoemde vooronderstelling - voor enige redenering van de strekking dat verdachte de betrokken steen of stenen valselijk moet hebben vervaardigd (of doen vervaardigen) dan wel moet hebben vervalsd (of doen vervalsen) en/of van de strekking dat ten aanzien van de vondstomstandigheden van de betrokken steen of stenen een met de waarheid strijdige verklaring moet zijn opgegeven omdat zulks noodzakelijkerwijs ook vloeit uit andere gebleken feitelijkheden of omstandigheden, geen plaats acht, daar voor zodanige feitelijkheden en omstandigheden - van welke aard ook - evenmin wettig en overtuigend bewijs voorhanden is;

dat het bovenstaande te sterker geldt, wanneer wordt uitgegaan van de vooronderstelling, dat de betrokken stenen echte en onvervalste stenen voorwerpen uit de Prehistorie zijn;

Overwegende, dat reeds op grond van het in de vier voorgegaande alinea's overwogene verdachte moet worden verworpen van het hem telastegelegde, en het Hof in het midden kan laten - en ook in het midden laat - of de betrokken stenen als echte en onvervalste stenen voorwerpen uit de Prehistorie moeten worden aangemerkt dat wel of één of meer van deze stenen modern vervaardigde artefacten zijn, en of de overige bestanddelen van de telastelegging wel of niet bewezen moeten worden geacht

Overwegende, dat het Hof geen gronden aanwezig acht om ten aanzien van de inbeslaggenomen voorwerpen anders beslissen dan hieronder is vermeld;

Rechtdoende op het hoger beroep:

Vernietigt het vonnis waarvan beroep;

En opnieuw rechtdoende:

Verklaart het de verdachte bij inleidende dagvaarding telastegelegde niet bewezen;

Spreekt hem daarvan vrij;

Gelast de teruggave aan degenen, bij wie ze zijn inbeslaggenomen, van de navolgende, nog niet teruggevoorde voorwerpen:

- Doos "A"
- Z 1 1 5/m 3 : 3 echte bijlitten (monster)
- 0 : 1 steen, waargetroffen te Hijken, afgewas

H 1 t/m 8 : 1 zak stenen, vindplaats Hoogersmilde
(Assen) behalve H 3,
H 1 t/m 7 : 1 zak stenen, vindplaats Hoogersmilde,
collectie Leiden,
J : 1 steen (neolithicum), vindplaats Ravens
woud (Fries Museum),
K 1 t/m 11 : 1 zak stenen, vindplaats Ravenswoud
(neolithicum), (Fries Museum), behalve K
L : serie aan elkaar geplakte stenen, Provin
aal Drents Museum, vindplaats Hijken;
M : serie aan elkaar geplakte stenen, Provin
aal Drents Museum, vindplaats Hijken;
N : serie aan elkaar geplakte stenen, Provin
ciaal Drents Museum, vindplaats Hijken;
O : nr. III,
serie aan elkaar geplakte stenen, Provin
ciaal Drents Museum, vindplaats Hijken;
P 1 t/m 9 : nr. IV,
1 zak stenen, vindplaats Hijken, Provin
ciaal Drents Museum,
Q : 1 steen, vindplaats Hijken, Provinciaal
Drents Museum,
R : 1 steen, palaeolithisch, vindplaats
Ravenswoud,
S : 1 zak met 11 stenen, Provinciaal Drents
Museum.

Doos "B"

H 3 (steen) 1965/X/48, 1965/X/65,
K 2 (steen) FM 1968/I 8,
31 stenen, zak Hoogersmilde, collectie Assen,
11 stenen, zak Ravenswoud,
5 stenen, zak Appelscha,
13 stenen, zak Ravenswoud,
23 stenen, zak Hoogersmilde, collectie Leiden,
36 stenen, zak Hoogersmilde, collectie Leiden,
14 stener, zak Hoogersmilde, collectie Assen,
24 stenen, zak Hoogersmilde, collectie Assen.

Doos "C"

1 zak met stenen (opgraving Hijken) 68 coll. i.

Doos "D"

Doos met stenen, eigendom van Fries Museum en in gebruik
leen afgestaan; bevattende 16 schaalpjes met diverse
steentjes.

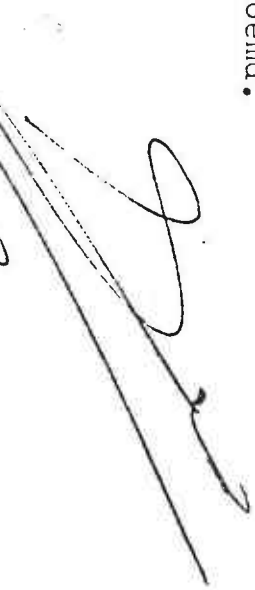
Doos "E"

A. Leemdijsbijl,
B. Blauwmeerbijl,
C. één schaaf, Hijken,
D. natuurproduct, Hijken,
E. afslag Hijken,
F. zak met vijf eenheden.

Vijftien middenpalaeolithische stukken uit de omgeving van Ravenswoud.

Aldus gewezen door de Heren Mrs. Beversluis, Vice-President, Voorzitter, Beekhuis, Raadsheer, en Van de Minne, Raadsheer-plaatsvervanger, in tegenwoordigheid van de waarnemend Griffler Mr. Brakenhoff, en uitgesproken ter openbare terechtzitting van 21 december 1978 door de Voorzitter voornoemd.

typ p de v

Mrs. Beversluis

